

3^e Nationale Conferentie voor onderofficieren

Handgranaat of *sinaasappel*

3e Nationale Onderofficiers^{Defensie} conferentie

Amsterdam, 8 en 9 maart 2005

Links: Minister Kamp enthousiast over militair optreden.
Onder: Loskomen uit eigen paadjes en krijgsmachtbreed
gaan denken.

Toenemende samenwerking tussen de krijgsmachtdelen en de rol en de positie van de onderofficier daarin vormden het centrale thema tijdens de derde Nationale onderofficiersconferentie. Met in de hand de nieuwe krijgsmachtbrede Beleidvisie op de rol en positie van de onderofficier in de Nederlandse krijgsmacht werd gediscussieerd over de praktische toepasbaarheid. Daarnaast wisten vele gastsprekers de conferentie op uitstekende wijze aan zich te binden.

Overhandiging van de beleidsvisie aan CDS generaal D.L. Berlijn. V.l.n.r.: Krijgsmachtadjudant W.M. Tanis, Wapenadjudant P.M.L. van der Vloed, Marineadjudant F.J.P. Nieuwenhuis, CDS, Landmachtadjudant A. Brinkman en Luchtmachtadjudant P.C. van der Sloot.

Ruim honderd onderofficieren vanuit de vier krijgsmachtdelen woonden op 8 en 9 maart de derde nationale onderofficiersconferentie bij. Van sergeant tot adjudant, allen hadden zij de gelegenheid kennis te maken met collega's van de andere krijgsmachtdelen.

De conferentie werd georganiseerd in samenwerking met de vakbond voor defensiepersoneel VBM/NOV en op de tweede dag bijgewoond door een ruime vertegenwoordiging vanuit de defensietop en de krijgsmachtdeeltoppen. Ook vertegenwoordigers van vakbonden en politiek namen kennis van de ontwikkelingen die het onderofficierskorps doormaakt.

Verdergaande samenwerking

Onder toezicht van de deelnemende onderofficieren en de vele genodigden overhandigde krijgsmachtadjudant W. Tanis de Beleidsvisie op de rol en positie van de onderofficier in de Nederlandse krijgsmacht aan de Chef Defensiestaf, generaal D.L. Berlijn. De Beleidsvisie is tot stand gekomen naar aanleiding van conclusies en aanbevelingen gedaan in de onderofficiersconferenties van 2000, 2001 en 2002. De Commissie Positie Onderofficieren Krijgsmacht (CPOK) kreeg na deze conferenties opdracht van het Comité van Chef Defensiestaf en Bevelhebbers om gedane voorstellen verder uit te werken. De krijgsmacht- en krijgsmachtdeeladjudanten namen hierbij hun deel van de nu gepresenteerde beleidsvisie voor hun rekening.

Zij hebben ieder hun beschouwing gegeven op het functioneren van onderofficieren binnen de onderscheiden krijgsmachtdelen. De krijgsmachtdeeladjudanten hebben daarvoor overleg gevoerd binnen hun eigen krijgsmachtdeel.

op sommige punten zal een cultuuromslag nodig zijn

Een steeds verdergaande samenwerking van onderofficieren uit de krijgsmachtdelen deed de behoefte ontstaan aan een heldere visie op de rol en positie van de onderofficier binnen de krijgsmacht.

De beleidsvisie is een groeidocument dat onder meer handelt over de positie, het domein, de taakaspecten, de functioneringsniveaus en de rol van de onderofficier. Daarnaast geeft de beleidsvisie richting aan de waarborging in de vorm van een opleidings- en loopbaanbeleid, de bevoegdheden en de verankering in de organisatie.

De makers van het beleidsdocument zien het als een aanzet tot een concrete herwaardering van het onderofficierskorps. Zij zijn zich er van bewust dat dit een mentaliteitsverandering en op sommige punten misschien wel een cultuuromslag betekent.

Hoogste geweldsspectrum

In syndicaatverband hebben de deelnemers aan de conferentie gekeken hoe de principes van de gepresenteerde beleidsvisie 'handen' en 'voeten' zouden moeten krijgen en welke veranderingen

daar binnen het eigen krijgsmachtdeel voor nodig zijn. Dit leverde onder meer de navolgende conclusies op:

- De KMar zou de klemtoon weer meer op het zijn van een militaire politiemann moeten gaan leggen. Een cultuuromslag waarvoor de eerste maatregelen al in gang zijn gezet.
- In trainingen zou meer nadruk moeten komen op het optreden in het hoogste geweldsspectrum. Het Korps Mariniers heeft hier een voorsprong.
- De KLu moet loskomen uit de eigen vaste paadjes en de nadruk meer op het *joint* optreden gaan leggen.
- Uit de uitkomsten van de syndicaten bleek ook dat de KL voor een belangrijk deel op koers ligt, maar rekening moet houden met de voortgang van andere krijgsmachtdelen.
- De deelnemers waren het er ook over eens dat er een zo eenduidig mogelijk en helder loopbaanbeleid moet komen.

eigen identiteit krijgsmachtdelen behouden

- Procedures en opleidingen moeten meer krijgsmachtbreed worden afgestemd.
- Voorschriften en materieel zouden uit een gezamenlijke voorraad moeten komen zodat bijvoorbeeld de landmachtmilitair ook kan werken met de spullen van de marinier en de luchtmachtmilitair niet vreemd opkijkt van de uitrusting en procedures van de marechaussee.

Doordat personeel van de verschillende krijgsmachtdelen inzicht in elkaars werk- en denkwijzen krijgt, zal het begrip over ieders positie toenemen. Een verdergaande samenwerking tussen de krijgsmachtdelen zal de slagkracht van de krijgsmacht vergroten. Maar de eigen identiteit en de verbondenheid met het eigen krijgsmachtdeel moet daarbij wel behouden blijven.

Niet ongevaarlijk

In zijn toespraak gaf minister H.J.G. Kamp aan dat de maatschappij en het parlement enthousiast zijn over wat militairen doen. 'Het ziet er goed uit. Ik erken de belangrijke rol die voor onderofficieren is weggelegd en spreek in het bijzonder mijn waardering uit voor deze groep.

De speciale eenheden die nu naar Afghanistan gaan, staan voor een missie die niet ongevaarlijk is. Maar ik benadruk dat we geen sprong in het duister maken. De missie is goed en zorgvuldig

voorbereid. We gaan op een goede manier om met de zaken die we tegenkomen of die we leren van de lessen die we krijgen.

Zoals we door de lessen uit het verleden nu meer routine hebben.

De inzet in Afghanistan en Irak zijn mooie voorbeelden van de professionaliteit van de krijgsmacht.

De ontwikkeling die de krijgsmacht heeft doorgevoerd wordt hier zichtbaar.

Met deze ontwikkelingen is er geen twijfel meer mogelijk over de spilfunctie van de onderofficier.

Hij moet in een fractie beslissingen nemen over leven en dood. Hij voert opdrachten zonder discussie uit omdat hij geen ruimte heeft voor overleg. Daarbij moeten de groepsleden het volste vertrouwen in hun leider hebben. Onderofficieren werken daar hard aan en ik zie tijdens mijn bezoeken dat het hen goed afgaat.

Dat ook de opleiding en training goed gaat, blijkt telkens weer uit de reacties van militairen die in een moeilijke situatie terecht komen. Ze weten bij een beschieting precies wat te doen.

CDS onderschrijft het nut en belang van de beleidsvisie.

Leidinggeven is overtuigen en dat doe je niet door mensen op hun hoofd te timmeren, maar door te overtuigen vanuit vakmanschap en zorg voor je mensen te hebben. Dat is precies wat ik zie dat er gebeurt tijdens mijn bezoeken in de uitzendgebieden.'

Flexibel personeelssysteem

De minister vervolgt zijn verhaal. 'We zijn bezig de krijgsmacht gereed te maken voor de toekomst. Naast bezuinigen moeten we meer expeditionair worden. In 2007 moet alles wat er op dit punt moet gebeuren, zijn afgerond. Hadden we in het verleden veelal gelijke rechten, we gaan nu naar een individueel loopbaanbeleid. De start van een flexibel personeelssysteem is ook gepland in 2007. Het *up or out*-systeem wordt gemaakt met het oog op de nieuwe organisatie. Zij die niet in aanmerking komen voor bevordering, gaan buiten de krijgsmacht werken. Zij die de organisatie verlaten, nemen bagage mee die in de burgermaatschappij echt nodig is. Bovendien kunnen zij rekenen op een goede ondersteuning. Maar zij hebben de maatschappij ook wat te bieden. Zij kunnen samenwerken, ver van huis,

in teamverband en onder moeilijke omstandigheden werken', betoogt minister Kamp.

'Dankzij de reorganisaties is de KL in staat een bijdrage te leveren aan de strijd tegen het internationaal terrorisme. Defensie zal steeds meer worden gevraagd om landen mee op te bouwen. Veiligheid en stabiliteit zijn hierbij voorwaarden die de krijgsmacht kan invullen.

Onderofficieren krijgen van mij de ruimte om mee te denken zoals dat ook nu gebeurt bij de presentatie van de Beleidsvisie op de rol en de positie van de onderofficieren', onderstreept de minister (van wie de agenda het niet toeliet de conferentie langer bij te wonen).

Muisstil

Sergeant-1 M.I.P. van Dijken en Sergeant B. Vlasblom, beiden van de KL, wisten vervolgens met hun verhalen de zaal muisstil te krijgen. Van Dijken nam het gehoor mee naar het de gebeurtenissen rondom het schietincident waarbij Jeroen Severs het leven liet. Sergeant Vlasblom beschreef de gebeurtenissen van een nachtelijke patrouille die onder vuur kwam te liggen omdat die toevallig op het verkeerde moment op de verkeerde plek was.

Professor Knoops, 'Onderofficieren moeten meer kennis krijgen van het internationale strafrecht.'

Ze vertelden hoe ze hebben gehandeld tijdens de hachelijke situaties waarin ze terecht waren gekomen.

De twee sergeanten maakten met hun verhalen in minder dan twintig minuten glashelder hoezeer onderofficieren tijdens uitzendingen in het hart van de uitvoering staan en hoe zij in een flits feiten en omstandigheden moeten kunnen afwegen.

(De redactie hoopt hun verhalen in een van de komende edities te publiceren.)

in een flits feiten en omstandigheden afwegen

Flinterdunne grens

Een patrouille krijgt achter een dekking vandaan een handgranaat naar het voertuig geworpen.

De patrouilleleden gaan in dekking en de Minimischutter opent het vuur om de aanvaller in dekking te dwingen.

Tijdens de debriefing zegt de sergeant 'gelukkig was het een handgranaat en geen sinaasappel'.

Hiermee geeft hij de flinterdunne grens aan tussen een 'juiste' en een 'foute' beslissing. Tijd om er over na te denken is er niet. Dit terwijl bij een foute

beslissing tientallen wijze mensen zich maandenlang verdiepen in het gebeurde alvorens er een uitspraak over te doen.

Het gebruik van geweld is vastgelegd in de geweldsinstructie, de Rules Of Engagement (ROE) en de Aide Memoires voor commandanten.

Prof. Dr. Mr. G.J. Knoops, Hoogleraar Internationaal Militair Recht, reserveofficier bij het Korps Mariniers en advocaat van collega Eric O ging hier in zijn lezing als volgt op in.

Ongeoorloofde handelingen

Prof. Dr. Mr. G.J. Knoops hield een lezing over het toenemende belang van het internationale strafrecht en de rechtpositionele gevolgen voor de militair. 'Met de opkomst van Internationale tribunalen is ook de aansprakelijkheid van militaire commandanten aan verandering onderhevig. Deze tribunalen brengen nieuwe regelgeving met zich mee. Regelgeving die bijvoorbeeld ook geldt voor peacekeepers.'

Aan de hand van enkele voorbeelden nam de professor de conferentie mee in die veranderende wereld waarbij de militair naast het militair en nationaal strafrecht in toenemende mate te maken krijgt met het internationaal recht.

Zo kunnen militairen ook strafrechtelijk verantwoordelijk worden gehouden voor het nalaten van meldingen of het niet ingrijpen bij ongeoorloofde handelingen. Dit geldt zelfs voor mensen die niet tot de eigen eenheid behoren zoals een ingehuurd gids of een tolk.

'Dit is reden waarom ik pleit voor meer kennis bij onderofficieren van het internationaal strafrecht. Een onderofficier zou zich een oordeel moeten kunnen vormen over de politieke consequenties, de politieke lading en daarnaast de juridische component moeten kunnen inschatten. Onderofficieren zouden daarom, meer dan nu het geval is, moeten weten wat de essentie en de grondslagen van het internationale recht inhouden. Kortom een uitbreiding van de achtergrondkennis over de ROE acht ik van groot belang', benadrukte professor Knoops.

a- symmetrische oorlogsvoering

Internationaal veiligheidsklimaat

Ook het internationaal veiligheidsklimaat is in beweging. Generaal-majoor (bd) F.E. Kappen belichtte de veranderende aard van conflicten en de gewijzigde internationale omgeving.

In een flits feiten en omstandigheden afwegen.

'Het veiligheidsklimaat is onvoorspelbaar geworden. Bloedige burgeroorlogen en door etnische, religieuze en sociale conflicten in elkaar klappende landen kunnen een bedreiging vormen voor de internationale veiligheid. Militair ingrijpen lost vaak niets op. Een vredesproces wel', aldus de generaal. 'Het opstarten van de economie, het opleiden van politie en het samenwerken met een bonte stoet van civiele instanties en het organiseren van verkiezingen dragen bij tot het herwinnen van evenwicht.

Instabiele landen zijn een vrijplaats voor internationaal opererende criminele organisaties die strijdende partijen en terroristische organisaties aan het benodigde geld helpen.

Die terroristische organisaties proberen de huidige wereldorde te ontwrichten en Westerse waarden te vernietigen. Omdat zij niet over voldoende militaire middelen beschikken, gaan zij over tot de zogenaamde a-symmetrische oorlogsvoering. Zij proberen het bindweefsel van samenleving te vernietigen en schuwen hierbij geen enkel middel. Ze gebruiken bij hun aanslagen bij voorkeur materiaal uit de samenleving zelf', zette de generaal uiteen.

Intranet

De twee dagen durende conferentie betekende een lange zit voor de onderofficieren die doorgaans over niet al te veel zitvlees beschikken. Maar die 'pijn' werd in ruime mate gecompenseerd door het programma en de inleidingen, zo was na de conferentie te horen. De Beleidsvisie op de rol en positie van de onderofficier in de krijgsmacht is te vinden op intranet onder het Defensie intranet portaal, P&O, Hoofd dir Pers, nieuws. **AG**

U reageerde...

Wat prijkt daar op die borstkas

Naar aanleiding van de rubriek 'Wat prijkt daar op die borstkas' in het maartnummer de navolgende reactie. Het betreft de inleiding van de tekst over het kruis voor Recht en Vrijheid. Het was niet: onder andere KL-militairen van het Regiment Van Heutsz, maar een bataljon infanterie onder de naam van Nederlands Detachement Verenigde Naties dat uitgezonden werd naar Korea. Het bataljon was administratief ingedeeld bij het Regiment Van Heutsz en hoofdzakelijk samengesteld uit (oud)militairen van diverse regimenten en korpsen van de Koninklijke Luchtmacht evenals oud-militairen van de Koninklijke Marine en het Korps Mariniers. Allen vrijwilligers. Al voor vertrek droeg het detachement op de rechtermouw van het veldtenu een lichtblauw (Nederlands) VN-embleem.

Bij aankomst in Korea en na indeling bij de Amerikaanse 2^e Infanterie Divisie werd op de linkermouw van de gevechtskleding de

'Indianhead' gedragen. Een zwart schild waarop een witte vijfpuntige ster met in het midden het hoofd van een indiaan in de kleuren rood en blauw. Op de linker kraagpunt van het gevechtstenu een kleine metalen uitvoering van het Nederlandse VN-embleem.

Het personeel van de zes schepen van de Koninklijke Marine droeg geen VN-embleem en zeker niet de 'Indianhead'.

M. Talens

NL is voortaan NLD

In het overzicht van de afkortingen ontbreekt de afkorting van Noord Brabant, NL-NB.

L. Heidanus